

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

9. Vtrum partes integrantes animarum sint heterogeneæ, an homogeneæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

raliter exigit ad sui conseruationem talem particularem dispositionem subiecti, vt non possit sine illa naturaliter conseruari: talis autem posset esse hæc dispositio, vt non reperiretur in pluribus partibus diuisis simul: & licet aliquando reperiretur in vna ex partibus, in quas posset diuidi subiectum formæ, aliquando tamen diuisio posset esse talis, vt non reperiretur in vlla ex illis.

Quomodo anima perfectiorum animalium sint magis indiuisibiles quam imperfectorum.

Et per hoc patet, ad locum Philosophi de inuenture, & senectute cap. i. vbi dicit quod animæ perfectorum animalium sint magis vnæ & indiuisibiles quam imperfectorum: per hoc enim vult tantum quod sint magis indiuisibiles quantum ad hoc, quod partes earum non possint conseruari diuisæ, aut quod non sint diuisibiles in partes, quæ separatæ conseruari possunt, sicut sunt diuisibiles animæ imperfectæ.

Confirmatur hoc primo: quia licet animæ animalium imperfectorum sint diuisibiles quaua versum ex omni parte, si tamen anguilla, aut lacerta diuideretur penes longitudinem à capite ad caudam, nulla pars viveret, & tamen inde non sequeretur, quin in qualibet ex illis partibus fuerit pars animæ ante diuisionem: ergo ex eo quod non possint conseruari partes, animæ perfectorum animalium in partibus eorum separatæ, non sequitur quin fuerint ante diuisionem diuersæ partes animæ in illis partibus.

Ex hoc patet, ad confirmationem negandum esse quod diuisibilitas, ac extensio tribuatur omni formæ, vt possint partes eius separatæ conseruari, & quod non possit per solam diuisionem forma extensa deficere; & denique quod omnis forma extensa petat connaturaliter dispositiones, quæ possent sufficere ad conseruationem partium quando separatæ pro modico tempore.

Confirmatur secundo: quia forma indiuisibilis licet informet quamcunque partem sui subiecti secundum se totam, non potest tamen conseruari in omni parte, nisi illa pars coniungatur cum aliis partibus determinatis habentibus certam dispositionem, & organizationem: ergo similiter posset pars formæ diuisibilis esse talis natura, vt licet possit informare subiectum suum quando coniungeretur cum aliis partibus, non posset tamen ipsum informare, quando non coniungeretur cum illis.

127. *Obiicit tertio*: si vna pars animalis perfecti doleat verbi gratia, pes, alia partes, nempe caput, sentit dolorem, & non est tam habilis ad suas functiones quam alias esset: sed hoc fieri non posset, nisi esset eadem anima in omnibus illis partibus: ergo est.

Respondeo negando minorem. Et si argumentum quidquam concluderet, probaret etiam animas imperfectorum animalium esse indiuisibiles contra aduersarios: nam si lædatur cauda anguillæ, & lacertæ, sentient dolorem in capite non minus quam animalia perfectæ. Quod ergo sentiat ille dolor in capite, non oritur ex indiuisibilitate, sed ex eo quod à parte læsa species imitatur ad caput ad phantasiam qua percipit partem illam fuisse læsam: quod si ex diuisibilitate animæ id oriretur, quando doleret pes hominis, non solum deberet sentiri dolor ille in capite, sed etiam in manu, quod falsum esse patet experientia nostra de nobis ipsis, quorum animæ sunt indiuisibiles.

128. *Obiicit quarto Ioannes à S. Thoma ex eodem S. Thom.* quando forma perit corpus organicum integratum ex partibus diuersæ rationis, est indiuisibilis in informando, sed quæ est sic indiuisibilis, non recipit extensionem à quantitate, aliunde autem nequit habere extensionem: ergo nulla talis forma potest habere partes extensas. Sed anima brutorum perfectorum est talis forma: ergo.

Respondeo distinguendo maiorem: indiuisibilis in informando, id est, requirit tale corpus, vt simul informet ipsum, & non potest prius informare partem, ac postea aliam, & ita totum, transeat maior: id est secundum se totam informat totum illud, & omnem partem eius, non vero cum proportionem partis ad partem, nego maiorem, & minorem etiam (si tamen vlla forma recipiat extensionem à quantitate, de quo in Logica actum est.

Et si argumentum hoc valeret, probaret etiam quod

animæ imperfectorum animalium essent indiuisibiles, nam petūt corpus organicum. Quam replicam licet sibi opponat dictus autor, nullo tamen modo eam soluit.

Obiicit quinto ex Caietano: si hæc animæ essent diuisibiles, per nutritionem acquirerentur nouæ partes: sed hoc est falsum, quia alias animalia, quo maiora, eo essent fortiora contra experientiam.

Respondeo negando minorem cum sua probatione: ratio autem cur maiora non deberent esse semper fortiora, est, quia partes eorum non essent tam bonæ dispositionis ad fortitudinem; ex qua etiam ratione oritur quod ex animalibus eiusdem magnitudinis vnum altero sit fortius.

QVÆSTIO IX.

Vtram partes integrantes animarum sint heterogeneæ, an homogeneæ.

129. *Supposito* quod animæ omnes, præter rationalem, sint diuisibiles in plures partes integrantes, quarum vna correspondet vni parti corporis, altera alteri: queritur iam an illæ partes in quas diuidi potest, & à quibus integratur, sint eiusdem rationis, an diuersæ. Non est autem difficultas de partibus correspondētibz partibus corporis, quæ sunt eiusdem rationis, omnes enim fatentur omnes partes animæ, quæ subiectantur in carne esse eiusdem rationis, sicut partes carnis, nulla enim est ratio vnde colligatur diuersitas talium partium: sed controversia est de partibus, quæ correspondēt partibus diuersæ rationis, v. g. an pars animæ, quæ correspondet carni, sit diuersæ rationis ab illa, quæ correspondet ossi, & hæc diuersæ rationis ab illa, quæ correspondet oculo, &c.

Prima sententia est eas esse homogeneas: ita Thomistæ communius, quos sequuntur Conimbricenses 1. de generat. c. 4. q. 22. a. 2. Arriaga hic n. 204.

Secunda sententia est eas esse heterogeneas: ita Suarez disp. 15. met. sect. 10. Hurad. disp. 5. de anima sect. 5. aliique plures.

CONCLUSIO I.

130. *Probabilis est illas partes esse homogeneas.* Est iuxta primam sententiam, & patet: quia non sunt diuersificandæ illæ partes absque necessitate, nulla autem est necessitas id faciendi: ergo. Probatur minor: quia si esset vlla, maxime diuersitas illa quæ est in partibus corporis: sed hæc non sufficit, quia illa prouenit ex diuersis partibus formæ corporeitatis, quas supra dixi fuisse heterogeneas.

Dicitur illa pars animæ, quæ petit subiectum distinctæ rationis à subiecto alterius partis, debet distingui specie ab alia parte, alias non posset tale subiectum ex natura sua requirere: sed pars animæ, quæ est in oculo, exigit subiectum distinctum à subiecto partis, quæ est in carne aut ossi: ergo.

Respondeo negando minorem, illa enim pars est ex natura sua indifferens, vt sit in hac aut illa parte, & determinatur vt sit hic potius, quam ibi ab extrinseco, eodem modo, quo pars carnis, quæ est in capite, quauis sit eiusdem rationis cum illa, quæ est in pede, determinatur, vt sit potius in capite quam pede. Et per hoc etiam patet ad aliam rationem, quæ posset afferri, nimirum quod pars animæ, quæ est in oculo, habet elicere operationes distinctas ab illis, quas potest elicere pars animæ existēs in carne; hoc enim nõ oritur ex vi istius partis, sed ex coniunctione eius cum illa parte corporis, vnde si eadē pars poneretur in aure, non videret ibi, sed potius audiret.

Confirmatur totum hoc, & probatur Conclusio secunda: quia anima rationalis eiusdem rationis indifferens est ad plures partes corporis, & iuxta diuersitatem earum, diuersas elicit cum illis operationes: ergo similiter animæ aliæ, quauis essent constantes partibus eiusdem rationis, posset esse ex se indifferētes ad plures partes corporis diuersæ rationis, & ad elicicēdas cum illis diuersas operationes.

131. *Alij probant hanc Conclusionem*: quia si partes animæ essent diuersæ, etiam partes bruti essent diuersæ speciei, & consequenter non possent inger se continuari quod est absurdum.

Hæc

Hæc probatio nihil valet: neganda enim est vltima consequentia, nihil enim impedit quod minus, quæ sunt diuersæ speciei possint continuari inter se, modo ex natura sua essent ad hoc ordinata, vt bene posset esse, & de facto est in partibus bruti, quæ sunt diuersæ speciei ob diuersitatem partium formæ corporeitatis, quibus constat, quamuis partes animæ sint eiusdem speciei Nec hinc sequeretur quod omnia, quæ sunt diuersæ speciei, possint continuari: sicut enim quamuis aliqua eiusdem speciei possint continuari, non tamen omnia: ita etiam de rebus diuersæ speciei dicendum est.

132. *Difficilium potest* Conclusio hæc probari in sententia *Arriagæ & aliorum*, qui non tenent dari formas corporeitatis; nam ex suppositione quod non daretur talis forma, quæ esset principium illarum variarum dispositionum accidentalium, quæ reperiuntur in diuersis partibus bruti, iisdem principiis, ex quibus colligitur forma corporeitatis habere partes heterogeneas, haberetur etiā quod anima quæcumque diuisibilis deberet habere partes heterogeneas; neq; enim alias posset exigere & principiare illas dispositiones diuersas; & si semel concederetur quod anima constans partibus eiusdem rationis posset esse principium quo dispositionum diuersarum in diuersis partibus corporis, posset etiam dici quod forma substantialis lapidis & ignis essent eiusdem speciei.

Nec refert, si dicatur quod anima rationalis posset principiare illas diuersas dispositiones in diuersis partibus corporis, quamuis non habeat partes diuersæ rationis; nam ex vno capite sequeretur quidem quod id esset verum de anima illa, si non daretur præter animā alia forma in viventibus, & consequenter etiam sequeretur posse dici de aliis animabus, quod absque heterogeneitate partium, possent in diuersis partibus principiare diuersas dispositiones: sed ex alio capite sequeretur oppositum de vtriusque: neque enim intelligibile est, quomodo possit forma eiusdem rationis principiare naturaliter ex se in subiecto eiusdem rationis, vnde implicat animam rationalem indiuisibilem solam esse in corpore heterogeneo absque alia forma substantiali.

133. *Nec etiam refert*, si dicatur partes homogeneas formæ spectantis ad idem suppositum posse principiare accidentia diuersæ rationis; licet formæ substantiales spectantes ad diuersa supposita id præstare non possint; ac consequenter non sequi, quod forma substantialis lapidis, ac ligni esset eiusdem speciei, licet formæ substantiales oculi, carnis, & ossis essent eiusdem speciei. Nam quod spectent ad idem, vel ad diuersum suppositum, nihil prorsus facit ad rem; neque enim ex eo, quod formæ spectent ad diuersa supposita, colligitur quod sint distinctæ speciei: nam etiam formæ eiusdem speciei spectant quandoq; ad diuersa supposita, vt forma Ioannis & forma Pauli: sed ex eo, quod principient diuersa accidentia, & se solis fiant principia quo diuersarum operationum: vnde si hoc competat diuersis partibus eiusdem suppositi, debent dici esse diuersæ rationis.

Ex quo patet impugnationes *Arriagæ* contra sententiam aduersariorum nihil concludere.

Dico: quamuis diuersæ partes eiusdem animæ spectantes ad idem suppositum, & informant partes corporis diuersæ rationis, sint eiusdem speciei, tamen animæ exigentes corpora diuersæ rationis in diuersis suppositis non possunt esse eiusdem rationis: ergo quamuis partes animæ exigentes diuersa accidentia ac dispositiones spectantes ad idem suppositum, non sunt diuersæ rationis, sed eiusdem; tamen animæ exigentes diuersa accidentia, ac dispositiones in diuersis suppositis debent dici distinctæ speciei; & consequenter spectare ad diuersa supposita, aut ad idem, est magni momenti ad colligendam diuersitatem specificam formatum.

134. *Respondet* distinguo consequens: si exigeret illa præsuppositiue, & ita vt ipsamet non esset principium quo elicitiuum eorum, concedo consequentiam; si vero exigeret illa sic, vt ipsamet deberet esse principium quo productiuium eorum, nego consequentiam: & ad secundam consequentiam dico spectare ad idem suppositum, vel

diuersa supposita distinctæ rationis, facere multum ad cognoscendam diuersitatem formarum, quando ipsamet diuersitas non oritur ex ipsimet formis; quando vero oritur, nihil prorsus facit ad rem.

Et si queratur, cur colligatur anima equi & bouis esse diuersæ rationis, & anima oculi & carnis non esse.

Respondet rationem esse, quod anima equi & bouis non habent vllam attributionem ad se inuicem, ratione cuius deberent dici esse vna forma, & consequenter quandoquidem præxigunt corpora distinctæ rationis non integrabilia, debent dici esse distinctæ speciei; neque enim vllum indicium est identitatis, specificæ ipsarum; at partes animæ correspondentes oculo, ac carni bouis, sunt compartes spectantes ad eandem formam, & exigentes vnum corpus: vnde si non constet ex aliquo capite quod sint diuersæ speciei, potius dici debet quod sint eiusdem.

Fundamentum aduersæ sententiæ est, quod non implicet partes animæ esse diuersæ rationis: sed hoc supposito facilius saluatur diuersitas partium corporis organici, si dicatur anima constare talibus partibus: ergo.

Confirmatur: quia anima habet in diuersis partibus corporis diuersas operationes, ac dispositiones: ergo ipsamet habet diuersas specie partes.

Respondet ex dictis negando minorem, quia illa diuersitas saluatur propter diuersas partes formæ corporeitatis tam bene absq; diuersitate partium animæ, ac cū illa.

Respondet etiam ad confirmationem negando consequentiam, quia potest habere illas ob diuersitatem partium corporis, quæ concurrunt cum ipsa ad illas operationes.

Q V Æ S T I O X.

Quasnam partes corporis informat Anima.

Partes, de quibus hæc quæstio potissimum examinatur, sunt caro, ossa, nervi, vngues, dentes, capilli, sanguis, ac tres alij humores animalium.

C O N C L V S I O. I.

135. *Anima quæcumq; informat omnes partes corporis, quæ aliquam operationem vitalem exercent, taliter vt sit diuisibilis, tota omnes, & pars partem: si vero sit indiuisibilis, tota omnes, & tota etiam quauislibet partem informat.* Est omnium Philosophorum, & Theologorum cum Philosopho lib. 2. de anima c. 3. contra quosdam antiquos, præsertim *Xenocratem*, qui in vertice; *Hippocratem*, qui in cerebro; *Hierophilum*, qui in cerebri concauo; *Stratonem*, qui in membrulis; *Epicurum*, qui in solo, & toto pectore; *Stoicos*, qui in corde, vel circa cor, animam tanquam imperatricem in regia collocatam esse voluerunt.

*Probat*ur: quia omnes illæ partes viuunt: ergo informantur ab anima.

Confirmatur: quia inde colligitur vllam partem corporis informari ab anima, quia in illa parte exercentur operationes vitales: ergo omnes partes exercentes operationes vitales informantur ab anima.

Confirmatur secundo quia operatio vitalis, connaturaliter loquendo, exigit prouenire à principio intrinseco suo subiecto: sed non aliud principium intrinsecum formale potest habere quam animam: ergo omnes partes exercentes tales operationes informantur ab anima.

Obicitur primo Philosophum lib. de animalium motu dicentem non oportere animam esse in vnaquaque parte corporis, sed in aliqua parte præcipua.

Respondetur primo, solum, velle quod non sit in qualibet parte corporis cum tanta dependentia, ac est in certa quadam parte nimirum in corde, vel in capite: quod verum est, quia ita est in corde, vt eo transiit anima relinquat corpus: non est autem ita in manu aut pede.

Respondetur secundo, eum velle quod non sit in qualibet parte corporis exercente operationes vitales per modum morticis, nam sic solum secundum Philosophum est in corde, quia inde transmittit spiritus vitales ad reliquas partes corporis: licet sit in qualibet parte tali per modum informantis.

Obicitur secundo, anima est actus corporis organici: ergo non actuat partes similes, seu homogeneas, quæ non sunt organice.

R r r

Respon